

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні рекомендації до практичних занять
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної
форм здобуття освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Електронний ресурс

Рецензенти:

Л. О. Бачісва – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

І. О. Степанець – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту, проректор з наукової та інноваційної діяльності, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 11 від 25 червня 2025 року)*

С 91 **Сучасні** технології навчання та контролю в педагогічній діяльності : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» [Електронний ресурс] / уклад. В. Б. Бакатанова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 39 с.)

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Сучасні технології навчання та контролю в педагогічній діяльності» спрямовані на підвищення ефективності підготовки здобувачів освіти до практичних занять шляхом пояснення методики підготовки до кожного заняття, що, в свою чергу, сприятиме ефективному засвоєнню знань, вмінь та практичних навичок у проектування технологій навчання та контролю.

Метою практичних занять є обговорення, обґрунтування та проектування технологій навчання та контролю під час самостійного виконання спеціальних завдань. Видання призначене здобувачам освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

УДК 37.013.3

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2025
© Бакатанова В. Б., укл., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Практичне заняття № 1 «Вибір технологій навчання».....	6
Практичне заняття № 2 «Аналіз і діагностика стану навчального процесу».....	11
Практичне заняття № 3 «Розробка мотиваційних технологій».....	14
Практичне заняття № 4 «Проектування і організація лекційних занять».....	16
Практичне заняття № 5 «Проектування і організація практичних занять».....	19
Практичне заняття № 6 «Проектування і організація лабораторних занять і проведення експериментів».....	22
Практичне заняття № 7 «Цілі, суб'єкти, предмети та завдання різних рівнів контролюючої діяльності».....	24
Практичне заняття № 8 «Проектування системи контрольних запитань і задач».....	27
Практичне заняття № 9 «Проектування тестового контролю».....	29
Практичне заняття № 10 «Проектування системи педагогічного контролю змістовного модуля дисципліни».....	33
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	37

ВСТУП

Метою дисципліни «Сучасні технології навчання та контролю в педагогічній діяльності» є формування у здобувачів освіти професійної компетентності з проєктування освітнього процесу та розробки технологій навчання та контролю в педагогічній діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Сучасні технології навчання і контролю в педагогічній діяльності» здобувачі освіти мають набути таких професійних **компетентностей**:

- 1.Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи.
- 2.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.
- 3.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.
- 4.Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

Під час вивчення даної дисципліни у здобувачів освіти мають бути сформовані такі **програмні результати**:

- 1.Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.
- 2.Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.
3. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.
- 4.Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

Загальний обсяг часу на вивчення дисципліни «Сучасні технології навчання і контролю в педагогічній діяльності»:

- денна форма навчання (180 год.), у тому числі аудиторні заняття – 60 год. (26 год. лекцій та 34 год. практичні заняття), самостійна робота – 120 год.

– заочна форма навчання (180 год.), у тому числі аудиторні заняття – 18 год. (8 год. лекцій та 10 год. практичні заняття), самостійна робота – 162 год.

Практичні заняття складаються з теоретичної частини, практичної частини та формулювання висновків.

Теоретична частина передбачає вступ викладача, обговорення теоретичних питань (поняттєва розминка), перевірку знань здобувачів освіти шляхом проведення усних опитувань, письмових контрольних робіт, тестування.

Практична частина може містити в собі використання виступи з рефератами, доповідями, виконання вправ.

Закінчується кожне практичне заняття формуванням висновків, видачею рекомендацій, підведенням підсумків, заключним словом викладача.

Специфіка практичних занять полягає в тому, що на кожному з них передбачається організація викладачем спілкування в студентській групі: обговорення певних питань, висловлювання власних думок здобувачами освіти, проведення дискусій, аналіз виступів. Під час занять викладачу рекомендовано виступати в ролі консультанта, який спостерігає за роботою кожного здобувача освіти та за необхідності надає допомогу.

Таким чином, зміст занять і форма їх організації і проведення сприяє формуванню у здобувачів освіти здатності здійснювати пошук, оброблення, аналіз інформації та презентацію власних проєктів у сфері навчання і контролю, організації освітнього процесу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Вибір технологій навчання

Мета заняття: ознайомити студентів з основними типами технологій навчання, їх класифікацією та особливостями застосування в освітньому процесі. Розвинути вміння аналізувати та вибирати відповідні технології в залежності від цілей навчання та індивідуальних особливостей студентів

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

На занятті буде розглянуто класифікацію педагогічних технологій за елементами управління навчальним процесом та характером пізнавальної діяльності. Основну увагу буде приділено особово-орієнтованим та критеріально-орієнтованим технологіям, їх принципам, напрямам та методам реалізації.

1. Особово-орієнтовані технології:
 - Гуманістична спрямованість.
 - Вимогливість, заснована на довірі.
 - Формування позитивної "Я-концепції".
2. Критеріально-орієнтовані технології:
 - Стандартизований контроль.
 - Використання тестування як зворотного зв'язку.

Визначення та розмежування понять: методи навчання, засоби навчання, методика навчання, технології навчання.

Критика традиційних схем опису методики викладання, їхні обмеження.

Представлення бінарної системи класифікації методів (методи викладання і навчання).

Особливості педагогіки професійної освіти, орієнтованої на дорослих учнів.

Психологічні особливості дорослих учнів та їхній вплив на вибір технологій.

Технологічний підхід до навчання як опис діяльності викладача і учня, що включає мету, предмет, засоби, процес.

Елементи діяльності при розробці технологій навчання

Алгоритм діяльності викладача при розробці технологій навчання

Ключові критерії вибору технологій навчання з урахуванням цілей, умов і психофізіологічних особливостей учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

1. Ознайомитися з літературою з теми "Технології навчання".
2. Підготувати короткий конспект про особово-орієнтовані та критеріально-орієнтовані технології, а також основних відмінностей між методами, засобами, методикою і технологіями навчання

3. Визначити приклади застосування кожної технології в навчальному процесі.

4. Проаналізувати власний досвід або приклади навчальних занять з позиції технологічного підходу.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
3. Практична робота: розробка алгоритму вибору технології навчання для заданої теми.
4. Обговорення результатів, відповіді на питання
5. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання:

1. Які основні принципи особово-орієнтованих технологій?
2. Яка роль критеріально-орієнтованого навчання в освітньому процесі?
3. Які основні принципи особово-орієнтованих технологій навчання?
4. Які основні характеристики критеріально-орієнтованого навчання?
5. Які переваги має особово-орієнтоване навчання для студентів?
6. Які методи навчання без примушення ви знаєте?
7. Яка роль "Я-концепції" у навчальному процесі?
8. Які основні напрямки особово-орієнтованих технологій?
9. Як здійснюється стандартизований контроль у критеріально-орієнтованому навчанні?
10. Які особливості роботи з дорослими студентами в контексті особово-орієнтованих технологій?
11. Які методи оцінювання можуть бути використані в критеріально-орієнтованому навчанні?
12. Які фактори впливають на вибір технології навчання в залежності від цілей?
13. Чим відрізняються поняття «методи», «засоби», «методика» та «технології навчання»?
14. Які основні недоліки традиційних описів методик навчання?
15. Що таке бінарна система класифікації методів викладання?
16. Які особливості професійної освіти дорослих слід враховувати при виборі технологій навчання?
17. Які психофізіологічні характеристики дорослих учнів впливають на навчальний процес?
18. Що означає технологічний підхід до навчання?

19. Які елементи діяльності викладача та учня включає технологія навчання?
20. Які вихідні дані необхідно аналізувати при розробці технологій навчання?
21. Як побудувати алгоритм діяльності викладача при виборі технології навчання?
22. Чому важливо враховувати психофізіологічні особливості студентів при проектуванні навчального процесу?
23. Як технологічний підхід сприяє підвищенню ефективності навчання?
24. Які переваги дає опис діяльності викладача й учня замість формального опису методики?
25. Як можна адаптувати технології навчання під різні умови навчального закладу?

Тестові завдання

1. Що з наведеного не є складовою технології навчання за технологічним підходом?
 - А) Мета навчання
 - В) Засоби навчання
 - С) Особисті уподобання викладача
 - D) Алгоритм діяльності викладача і учня
2. Який з факторів є вихідними даними для розробки технології навчання?
 - А) Погода в день заняття
 - В) Цілі підготовки фахівця
 - С) Особисті інтереси викладача
 - D) Кількість студентів у групі
3. Що є предметом діяльності викладача при проектуванні технології навчання?
 - А) Навчальний матеріал
 - В) Учень і його діяльність
 - С) Педагогічна література
 - D) Технічні засоби навчання
4. Чому традиційний опис методики навчання вважається формальним і недостатнім?
 - А) Тому що він не містить плану уроку
 - В) Тому що він не відображає діяльність викладача і учня
 - С) Тому що він занадто складний
 - D) Тому що він не включає тестування
5. Яка з наведених технологій є особистісно-орієнтованою?
 - А) Тестування знань
 - В) Проектне навчання
 - С) Лекційний метод
 - D) Дискусія
6. Який з критеріїв є найважливішим при виборі технології навчання?
 - А) Вартість

- В) Складність
 - С) Відповідність цілям навчання
 - D) Популярність
7. Яка технологія навчання найбільше сприяє розвитку критичного мислення?
- A) Лекція
 - B) Дискусія
 - C) Тестування
 - D) Консультація
8. Що є основним завданням викладача при реалізації технології навчання?
- A) Контроль знань
 - B) Організація навчального процесу
 - C) Підготовка матеріалів
 - D) Оцінювання результатів
9. Який з наведених принципів є основним для особово-орієнтованих технологій навчання?
- A) Стандартизований контроль
 - B) Гуманістична спрямованість
 - C) Використання тестування
 - D) Застосування лекційного навчання
10. Що є основною метою критеріально-орієнтованого навчання?
- A) Формування позитивної "Я-концепції"
 - B) Створення обстановки успіху
 - C) Використання тестів для оцінки
 - D) Розвиток співпраці між студентами
11. Який із наведених методів не є частиною особово-орієнтованих технологій?
- A) Метод самостійної роботи
 - B) Метод тестування
 - C) Метод проектів
 - D) Метод кооперативного навчання
12. Яка з наведених технологій навчання передбачає використання зворотного зв'язку для корекції навчальної діяльності?
- A) Лекційне навчання
 - B) Критеріально-орієнтоване навчання
 - C) Дистанційне навчання
 - D) Індивідуальне навчання
13. Яка з наведених характеристик найбільше підходить для особово-орієнтованих технологій?
- A) Суворе дотримання стандартів
 - B) Орієнтація на середнього студента
 - C) Створення атмосфери довіри
 - D) Використання традиційних методів навчання
14. Яке з наведених тверджень є невірним щодо критеріально-орієнтованого навчання?

- А) Використання тестування є обов'язковим
 - В) Оцінка є кінцевою метою навчання
 - С) Зворотний зв'язок допомагає коригувати навчальну діяльність
 - D) Студенти можуть обирати завдання самостійно
15. Який з методів навчання є прикладом особово-орієнтованої технології?
- А) Лекція
 - В) Тестування
 - С) Педагогіка співпраці
 - D) Консультація
16. Яка з наведених технологій навчання передбачає активну участь студентів у процесі?
- А) Класичне лекційне навчання
 - В) Комп'ютерне навчання
 - С) Педагогіка співпраці
 - D) Самостійна робота

2. Практична частина

1. **Розробка алгоритму:** Студенти повинні вибрати конкретну тему та розробити детальний алгоритм діяльності викладача і учня для реалізації технології навчання, враховуючи специфіку теми та особливості студентів.
2. **Аналіз плану уроку:** Вибрати традиційний план уроку з предмета, проаналізувати його на предмет можливостей адаптації до технологічного підходу, вказати, які елементи можна змінити або додати.
3. **Обговорення:** Провести групову дискусію на тему: «Як мотивувати дорослих учнів до активного навчання?» Кожна група повинна підготувати список методів і технологій, які можуть бути ефективними в цьому контексті.
4. **Кейс-стаді:** Розглянути конкретний приклад навчальної ситуації (наприклад, проблеми в групі, що навчається). Студенти повинні визначити, які технології навчання можуть бути застосовані для вирішення цієї проблеми.
5. **Групова робота:** Студенти обирають одну з технологій навчання та розробляють короткий план уроку, враховуючи особливості студентів.
6. **Дискусія:** Обговорення переваг і недоліків обраних технологій у контексті реального навчального процесу.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);

- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Аналіз і діагностика стану навчального процесу

Мета заняття: ознайомити студентів із методикою аналізу та діагностики стану навчального процесу, розвинути вміння аналізувати початкові вимоги, умови навчання та базові знання здобувачів, сформувати навички вибору оптимальних технологій навчання на основі діагностики, ознайомити з психологічними характеристиками студентів і їхнім впливом на організацію навчання.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Поняття «стан навчального процесу», «умови навчання».

Два напрями аналізу: аналіз початкових вимог (базові знання, досвід, психологічні характеристики) і аналіз засобів навчання (матеріально-технічні, дидактичні умови).

Методика аналізу базових знань і досвіду студентів, роль міжтемних і міжпредметних зв'язків.

Способи формування базового матеріалу та повторення.

Характеристика типів мислення та темпераментів студентів, рекомендації щодо організації навчання з урахуванням психологічних особливостей.

Етичні та організаційні вимоги до проведення психологічної діагностики.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

- Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.
- Підготувати конспект основних понять і методик аналізу стану навчального процесу.
- Провести аналіз власної навчальної групи (за наявності інформації) або уявної групи за психологічними характеристиками.
- Підготувати приклади міжтемних зв'язків у своїй дисципліні.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
3. Практична робота:
4. Обговорення результатів, відповіді на питання

5. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання:

1. Що таке аналіз і діагностика стану навчального процесу?
2. Які основні напрями аналізу стану навчання?
3. Яке значення мають міжтемні та міжпредметні зв'язки?
4. Які типи мислення виділяють у студентів і як це впливає на вибір методів навчання?
5. Які рекомендації щодо організації навчання для різних типів темпераменту?
6. Які етичні вимоги слід дотримуватися при проведенні психологічної діагностики?

Тестові завдання:

1. Які два основні напрями має аналіз стану навчального процесу?
 - А) Аналіз навчальних програм і аналіз викладачів
 - В) Аналіз початкових вимог і аналіз засобів навчання
 - С) Аналіз бюджету і аналіз часу
 - D) Аналіз студентів і аналіз викладачів
2. Що таке міжтемні зв'язки?
 - А) Зв'язки між викладачами різних дисциплін
 - В) Зв'язки між окремими темами однієї або різних дисциплін
 - С) Зв'язки між студентами в групі
 - D) Зв'язки між навчальними закладами
3. Який тип мислення характеризується використанням понять і суджень без безпосереднього досвіду?
 - А) Теоретичне поняттєве
 - В) Теоретичне образне
 - С) Наочно-образне
 - D) Наочно-дієве
4. Який тип темпераменту потребує швидкого темпу навчання і різноманітності форм роботи?
 - А) Меланхолік
 - В) Холерик
 - С) Флегматик
 - D) Сангвінік
5. Яке з наведених правил є обов'язковим при проведенні психологічної діагностики викладачем?
 - А) Ігнорувати етичні норми
 - В) Проводити тестування без попередження студентів

- С) Дотримуватися професійної таємниці і етичних норм
- D) Використовувати будь-які доступні методики без обмежень

2. Практична частина

1. **Розробка алгоритму аналізу стану навчального процесу**
 - Визначити основні компоненти стану навчального процесу у вашій навчальній групі (приклад або реальна група).
 - Скласти покроковий план аналізу початкових вимог студентів (базові знання, досвід, психологічні характеристики).
 - Визначити матеріально-технічні та дидактичні умови, що впливають на навчальний процес.
 - Запропонувати рекомендації щодо корекції навчального процесу на основі отриманих даних.
2. **Аналіз міжтемних зв'язків**
 - Обрати тему з вашої дисципліни.
 - Визначити базові знання, необхідні для її вивчення.
 - Визначити міжтемні та міжпредметні зв'язки.
 - Запропонувати способи формування базового матеріалу.
3. **Психологічний портрет групи**
 - Проаналізувати типи мислення і темперамент студентів у групі (вигадаана або реальна).
 - Скласти рекомендації щодо організації навчального процесу з урахуванням цих особливостей.
4. **Обговорення етичних аспектів психологічної діагностики**
 - Розглянути можливі етичні проблеми при проведенні тестування.
 - Запропонувати шляхи їх уникнення.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Розробка мотиваційних технологій

Мета заняття: ознайомити студентів з концепцією мотивації у навчальному процесі та її значенням для досягнення навчальних цілей, розвинути вміння формулювати навчальні цілі, що відповідають потребам студентів і суспільства, сформувати навички використання різних мотиваційних технологій у навчанні, ознайомити з методами мотивації на різних етапах навчального процесу.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Поняття мотивації у навчанні та її роль у досягненні навчальних цілей.
Види мотивації: внутрішня та зовнішня.

Формулювання навчальних цілей: важливість чіткої постановки цілей для студентів та викладачів.

Методи мотивації на різних етапах навчального процесу: вступна, поточна та заключна мотивація.

Аналіз мотиваційних технологій: безпосередньо спонукаючі, пізнавально-спонукаючі мотиви.

Важливість врахування особистісних характеристик студентів при розробці мотиваційних технологій.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

- Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.
- Підготувати приклади формулювання навчальних цілей для конкретної навчальної теми.
- Провести аналіз власних мотиваційних потреб та очікувань у навчанні.
- Підготувати ідеї для мотиваційних технологій, які можуть бути застосовані у вашій дисципліні.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
6. Практична робота:
7. Обговорення результатів, відповіді на питання
8. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Яка роль мотивації у навчальному процесі?
2. Які основні види мотивації ви знаєте?

3. Чому важливо чітко формулювати навчальні цілі?
4. Які методи мотивації можна використовувати на різних етапах навчального процесу?
5. Як врахування особистісних характеристик студентів впливає на мотивацію?

Тестові завдання

1. Яка з наведених мотивацій є внутрішньою?
 - А) Прагнення отримати хорошу оцінку
 - В) Інтерес до предмета
 - С) Бажання уникнути покарання
 - D) Виконання завдання за винагороду
2. Яка з наведених цілей є прикладом зовнішньої мети?
 - А) Розвинути креативне мислення
 - В) Отримати диплом
 - С) Задовольнити власну цікавість
 - D) Поліпшити навички спілкування
3. Який з методів мотивації використовується на вступному етапі навчання?
 - А) Заключна демонстрація експерименту
 - В) Проблемний вступ
 - С) Постійне підкреслювання практичного значення матеріалу
 - D) Підтримка сприятливого емоційного стану
4. Яка з наведених характеристик є важливою для формування пізнавально-спонукаючих мотивів?
 - А) Наявність зовнішніх стимулів
 - В) Цікавість до навчального матеріалу
 - С) Страх невдачі
 - D) Бажання отримати нагороду
5. Яка з наведених технік є ефективною для підтримки поточної мотивації?
 - А) Використання проблемних ситуацій
 - В) Емоційна оцінка успіху
 - С) Пояснення практичного значення матеріалу
 - D) Вступ з цитатою

2. Практична частина

1. **Розробка навчальних цілей**
 - Вибрати тему з вашої дисципліни.
 - Сформулювати навчальні цілі, що відповідають потребам студентів і суспільства.
 - Визначити рівень засвоєння знань, який планується досягти.
2. **Створення мотиваційних технологій**
 - Розробити мотиваційні технології для обраної теми, враховуючи різні етапи навчального процесу.
 - Включити методи вступної, поточної та заключної мотивації.

3. **Аналіз особистісних характеристик студентів**
 - Провести аналіз особистісних характеристик студентів у вашій групі.
 - Визначити, які мотиви можуть бути найбільш ефективними для цієї групи.
4. **Обговорення мотиваційних технологій**
 - Обговорити з групою, які мотиваційні технології були б найбільш ефективними для їх навчання.
 - Запропонувати ідеї для поліпшення мотивації у навчальному процесі.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Організація і планування лекційних занять

Мета заняття: ознайомити студентів з поняттям "орієнтовна основа діяльності" та її значенням у навчальному процесі, розвинути вміння планувати і організовувати лекційні заняття з використанням різних методів викладання, сформувані навички підготовки до лекцій, включаючи вибір навчального матеріалу та методів його подання, ознайомити з різними видами лекцій та їх структурою.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Сутність поняття «Орієнтовна основа діяльності»: визначення, роль у формуванні нових знань, важливість в організації навчального процесу.

Структура вступної лекції: характеристика об'єкта навчальної діяльності, засобів навчання, технології викладання.

Методи викладання: монологічний, діалогічний, розмірковуючий, проблемний, евристичний.

Планування лекцій: етапи підготовки, відбір навчального матеріалу, розробка структури лекції.

Види лекцій: традиційні, проблемні, лекції-бесіди, лекції-консультації, узагальнюючі лекції.

Вимоги до лекцій: відповідність змісту сучасному рівню науки, активізація мислення студентів, використання наочних матеріалів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.

Підготувати план лекції на обрану тему з урахуванням всіх етапів підготовки.

Визначити методи викладання, які будуть використані під час лекції.

Підготувати питання для обговорення, що стосуються проблемних аспектів теми.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
9. Практична робота:
10. Обговорення результатів, відповіді на питання
11. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Що таке «орієнтовна основа діяльності»?
2. Які основні етапи підготовки лекції?
3. Які методи викладання ви знаєте і в чому їх особливості?
4. Які вимоги пред'являються до лекційних занять?
5. Яка роль лекцій у навчальному процесі?

Тестові завдання

1. Що є основною метою лекції?
 - А) Передача знань
 - В) Формування системи знань
 - С) Організація самостійної роботи
 - D) Підготовка до екзамену
2. Яка з наведених лекцій є найбільш інтерактивною?
 - А) Традиційна лекція
 - В) Лекція-бесіда
 - С) Проблемна лекція
 - D) Узагальнююча лекція
3. Яка з характеристик є важливою для монологічного викладу?
 - А) Взаємодія зі студентами

- В) Гнучкість у викладі
 - С) Передача великого обсягу інформації
 - D) Підтримка діалогу
4. Яка з наведених методик є найбільш ефективною для активізації навчальної діяльності?
- А) Монологічний метод
 - В) Проблемний метод
 - С) Розмірковуючий метод
 - D) Діалогічний метод
5. Який етап підготовки лекції є першим?
- А) Відбір навчального матеріалу
 - В) Формулювання теми лекції
 - С) Розробка структури лекції
 - D) Вибір методів викладання

2. Практична частина

1. **Розробка плану лекції**
 - Вибрати тему з вашої дисципліни.
 - Сформулювати план лекції, включаючи вступну, основну та заключну частини.
2. **Вибір методів викладання**
 - Визначити, які методи викладання будуть найбільш ефективними для обраної теми.
 - Підготувати аргументи на користь вибраних методів.
3. **Створення проблемних питань**
 - Розробити проблемні питання, які можуть бути використані під час лекції для активізації студентів.
4. **Обговорення планів лекцій**
 - Обговорити з групою плани лекцій, отримати зворотний зв'язок та внести корективи.

3. Підсумки заняття

- Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:
- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
 - активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
 - правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
 - виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
 - видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Проектування і організація практичних занять

Мета заняття: ознайомити студентів з поняттям практичних занять та їх значенням у навчальному процесі, розвинути вміння проектувати та організовувати практичні заняття з урахуванням дидактичних цілей, сформувати навички розробки системи практичних завдань, що сприяють формуванню виконавських дій у здобувчів, ознайомити з етапами проведення практичних занять та методами їх оцінювання.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Практичні заняття: визначення, значення, мета.

Методика проектування: етапи формування виконавських дій, включаючи матеріалізовані, мовні та розумові дії.

Структура практичного заняття: етапи, що включають повідомлення теми, мотивацію, перевірку знань, виконання завдань, аналіз результатів.

Дидактичний проект: визначення теми, формулювання мети, розробка методики мотивації, перевірка знань, організація завдань.

Типи практичних завдань: прості, комбіновані, логічні, творчі.

Оцінка результатів: критерії оцінювання, зворотний зв'язок, формулювання висновків.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.

Підготувати проект практичного заняття на обрану тему, включаючи всі етапи.

Розробити систему практичних завдань різного рівня складності.

Підготувати питання для обговорення, пов'язані з темою заняття.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
12. Практична робота:
13. Обговорення результатів, відповіді на питання
14. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Що таке практичне заняття і яке його значення?
2. Які основні етапи проектування практичного заняття?

3. Які типи практичних завдань ви знаєте?
4. Які критерії оцінювання результатів практичного заняття?
5. Яка роль мотивації в організації практичного заняття?

Тестові завдання

1. Яка з наведених характеристик є важливою для практичного заняття?
 - А) Передача знань
 - В) Формування практичних навичок
 - С) Підготовка до екзамену
 - D) Дослідження теоретичних аспектів
2. Що з нижчепереліченого є етапом проектування практичного заняття?
 - А) Формулювання теми
 - В) Виконання завдань
 - С) Оцінка результатів
 - D) Мотивація навчальної діяльності
3. Яка з характеристик практичних завдань є найбільш важливою?
 - А) Вони завжди прості
 - В) Вони повинні бути різного рівня складності
 - С) Вони не потребують підготовки
 - D) Вони завжди індивідуальні
4. Яка з наведених форм організації практичного заняття є найбільш поширеною?
 - А) Індивідуальна
 - В) Групова
 - С) Фронтальна
 - D) Циклова
5. Яка з наведених форм контролю результатів практичного заняття є найбільш ефективною?
 - А) Усне опитування
 - В) Письмові контрольні роботи
 - С) Тестування
 - D) Всі наведені

2. Практична частина

1. **Проектування практичного заняття**
 - Вибрати тему з вашої дисципліни.
 - Сформулювати план заняття, включаючи всі етапи.
2. **Розробка практичних завдань**
 - Створити систему завдань різного рівня складності для обраної теми.
 - Визначити критерії оцінювання виконання завдань.
3. **Обговорення проектів**
 - Презентувати свій проект заняття групі, отримати зворотний зв'язок та внести корективи.

Вправа 1: Аналіз практичного заняття

1. Розвинути навички критичного аналізу.
2. Студенти отримують відеозапис або текстовий опис практичного заняття. Їм потрібно проаналізувати його структуру, етапи, методи оцінювання та мотивації.
3. Запитання для обговорення:
 - Які сильні та слабкі сторони заняття?
 - Як можна покращити його структуру або методику?

Вправа 2: Групове проектування

1. Розвинути командну роботу та навички проектування.
2. Студенти діляться на групи та отримують завдання спроектувати практичне заняття на певну тему. Кожна група повинна врахувати всі етапи: мотивація, виконання завдань, оцінка результатів.
3. Кожна група презентує свій проект, а інші студенти можуть задавати запитання та давати коментарі.

Вправа 3: Розробка практичних завдань

1. Розвинути вміння створювати різноманітні практичні завдання.
2. Студенти повинні розробити три різні типи завдань (просте, комбіноване, творче) на одну й ту ж тему.
3. Після виконання завдання студенти обговорюють, які труднощі виникли під час розробки та чому важливо мати різні типи завдань.

Вправа 4: Рольова гра

1. Вивчити різні ролі в процесі навчання.
2. Студенти розподіляються на ролі: викладач, студент, оцінювач. Вони повинні провести коротке практичне заняття, де кожен виконує свою роль.
3. Обговорити, як кожна роль вплинула на процес навчання, які труднощі виникли.

Вправа 5: Оцінка та зворотний зв'язок

1. Розвинути навички оцінювання та надання зворотного зв'язку.
2. Студенти оцінюють виконання практичних завдань своїх однокурсників за заздалегідь визначеними критеріями. Кожен студент має надати конструктивний зворотний зв'язок.
3. Які критерії були найбільш корисними для оцінки? Як зворотний зв'язок може допомогти у покращенні?

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

– ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);

- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Проектування та організація лабораторних занять і проведення експериментів.

Мета заняття: ознайомити студентів з поняттям лабораторних занять та їх значенням у навчальному процесі, розвинути вміння проектувати та організовувати лабораторні заняття з урахуванням дидактичних цілей, сформувати навички розробки інструкцій та методичних вказівок для проведення експериментів, ознайомити з етапами проведення лабораторних занять та методами їх оцінювання.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Лабораторні заняття: визначення, значення, мета.

Методика проектування: етапи формування експериментальних дій, включаючи підготовку, проведення та аналіз результатів.

Структура лабораторного заняття: етапи, що включають повідомлення теми, мотивацію, перевірку знань, виконання завдань, аналіз результатів.

Типи лабораторних робіт: ознайомлювальні, експериментальні, проблемно-пошукові.

Оцінка результатів: критерії оцінювання, зворотний зв'язок, формулювання висновків.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.

Підготувати проект лабораторної роботи на обрану тему, включаючи всі етапи.

Розробити систему практичних завдань різного рівня складності.

Підготувати питання для обговорення, пов'язані з темою заняття.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
15. Обговорення результатів, відповіді на питання
16. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Що таке лабораторне заняття і яке його значення?
2. Які основні етапи проектування лабораторного заняття?
3. Які типи лабораторних робіт ви знаєте?
4. Які критерії оцінювання результатів лабораторного заняття?
5. Яка роль мотивації в організації лабораторного заняття?

Тестові завдання

1. Яка з наведених характеристик є важливою для лабораторного заняття?
 - А) Передача знань
 - В) Формування практичних навичок
 - С) Підготовка до екзамену
 - D) Дослідження теоретичних аспектів
2. Що з нижчепереліченого є етапом проектування лабораторного заняття?
 - А) Формулювання теми
 - В) Виконання завдань
 - С) Оцінка результатів
 - D) Мотивація навчальної діяльності
3. Яка з характеристик лабораторних робіт є найбільш важливою?
 - А) Вони завжди прості
 - В) Вони повинні бути різного рівня складності
 - С) Вони не потребують підготовки
 - D) Вони завжди індивідуальні
4. Яка з наведених форм організації лабораторного заняття є найбільш поширеною?
 - А) Індивідуальна
 - В) Групова
 - С) Фронтальна
 - D) Циклова
5. Яка з наведених форм контролю результатів лабораторного заняття є найбільш ефективною?
 - А) Усне опитування
 - В) Письмові контрольні роботи
 - С) Тестування
 - D) Всі наведені
6. Який етап є обов'язковим при проведенні лабораторної роботи?
 - А) Підготовка обладнання
 - В) Оцінка результатів
 - С) Написання звіту
 - D) Всі наведені

7. Що є основною метою проведення лабораторних занять?

- А) Отримання теоретичних знань
- В) Формування практичних навичок
- С) Підготовка до екзамену
- D) Вивчення історії науки

8. Яка з наведених характеристик є важливою для лабораторної роботи?

- А) Вона повинна бути індивідуальною
- В) Вона повинна включати експеримент
- С) Вона завжди повинна бути простою
- D) Вона не потребує планування

2. Практична частина

1. **Проектування лабораторного заняття**

- Вибрати тему з вашої дисципліни.
- Сформулювати план заняття, включаючи всі етапи.

2. **Розробка практичних завдань**

○ Створити систему завдань різного рівня складності для обраної теми.

- Визначити критерії оцінювання виконання завдань.

3. **Обговорення проектів**

○ Презентувати свій проект заняття групі, отримати зворотний зв'язок та внести корективи.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Цілі, суб'єкти, предмети та завдання різних рівнів контролюючої діяльності

Мета заняття: ознайомити студентів з основними цілями контролюючої діяльності в освіті України, визначити суб'єктів і об'єкти контролю на різних рівнях, розглянути завдання контролюючої діяльності в системі вищої освіти, розвинути вміння аналізувати та оцінювати ефективність контролю на різних рівнях.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Вступ до теми: обговорення змін у системі освіти України та їх вплив на контроль.

Цілі контролюючої діяльності: визначення основних цілей контролю в системі освіти.

Суб'єкти контролю:

- Держава (Міністерство освіти і науки України).
- Регіональні органи управління освітою.
- Адміністрація вищих навчальних закладів.
- Викладачі та здобувачі освіти.

Об'єкти контролю:

○ Здобувачі освіти, навчальні групи, освітні установи, органи управління освітою.

Завдання контролюючої діяльності:

- Ліцензування та акредитація.
- Перевірка відповідності освітніх стандартів.
- Оцінка якості підготовки фахівців.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.

Підготувати короткий аналіз контролюючої діяльності на прикладі конкретного вищого навчального закладу.

Розробити питання для обговорення, пов'язані з темою заняття.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
17. Обговорення результатів, відповіді на питання
18. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Які основні цілі контролюючої діяльності в освіті України?
2. Хто є суб'єктами контролю на різних рівнях?
3. Які об'єкти підлягають контролю в системі освіти?
4. Які завдання виконує контроль у вищих навчальних закладах?
5. Як контроль сприяє підвищенню якості освіти?

Тестові завдання

1. Яка з наведених цілей є основною для контролюючої діяльності в освіті?
 - А) Підвищення рівня успішності студентів

- В) Забезпечення дотримання державних стандартів освіти
 - С) Зниження витрат на освіту
 - D) Збільшення кількості здобувачів
2. Хто є основним суб'єктом державного контролю в освіті?
- A) Викладачі
 - B) Студенти
 - C) Міністерство освіти і науки України
 - D) Батьки здобувачів
3. Який з наведених об'єктів контролю є найбільш важливим?
- A) Студенти
 - B) Навчальні програми
 - C) Освітні установи
 - D) Всі наведені
4. Яка з наведених завдань контролю є найважливішою?
- A) Ліцензування навчальних закладів
 - B) Оцінка викладачів
 - C) Проведення семінарів
 - D) Розробка нових навчальних курсів
5. Яка форма контролю є найбільш поширеною у вищих навчальних закладах?
- A) Державний контроль
 - B) Внутрішній контроль
 - C) Самоконтроль
 - D) Педагогічний контроль

2. Практична частина

1. **Аналіз контролюючої діяльності**
 - Вибрати конкретний вищий навчальний заклад.
 - Провести аналіз цілей, суб'єктів та об'єктів контролю в цьому закладі.
2. **Розробка проекту контролю**
 - Створити проект контролюючої діяльності для обраного навчального закладу, включаючи цілі, суб'єкти, об'єкти та завдання.
3. **Обговорення проектів**
 - Презентувати свій проект контролю групі, отримати зворотний зв'язок та внести корективи.

3. Підсумки заняття

- Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:
- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
 - активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);

- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Проектування системи контрольних запитань і задач

Мета заняття: ознайомити студентів із діяльнісним підходом до педагогічного контролю у ВНЗ, розглянути структуру контрольної проектувальної діяльності викладача, навчити розробляти контрольні запитання різних типів з урахуванням рівнів засвоєння знань, ознайомити з алгоритмом розробки і перевірки контрольних запитань і задач, сформувати вміння формулювати коректні, чіткі, логічно побудовані контрольні запитання.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Діяльнісний підхід до педагогічного контролю: визначення системи контролю, її мета, суб'єкт, предмет, умови, засоби, процес, продукт і результат (згідно з таблицею 2.1).

Роль контрольних запитань у процесі навчання як засобу зворотного зв'язку між викладачем і студентом.

Структура контрольного запитання: об'єкт, оператори (питальні слова і навідні вимоги), передумови.

Типи контрольних запитань: уточнюючі (1-й тип) та питання, що заповнюють (2-й тип).

Класифікація питань за різними ознаками: тип, зміст, функції, форма побудови, форма відповіді тощо.

Правила постановки контрольних питань: коректність, чіткість, ясність, логічність, альтернативність відповідей.

Взаємозв'язок цілей контролю зі способами формулювання питань

Алгоритм розробки і перевірки контрольних питань: від визначення об'єктів контролю до встановлення критеріїв оцінювання.

Критерії оцінювання: поняття істотних операцій, кількісний коефіцієнт засвоєння.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.

Проаналізувати структуру контрольної проектувальної діяльності викладача.

Підготувати перелік основних об'єктів контролю з обраної дисципліни.

Ознайомитися з прикладами операторів і навідних вимог.

Скласти приклади контрольних запитань різних типів з урахуванням правил постановки.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
19. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Що таке система педагогічного контролю і які її основні компоненти?
2. Які етапи включає процес проектування системи контролю?
3. Яка структура контрольного запитання?
4. Чим відрізняються уточнюючі питання від питань, що заповнюють?
5. Які основні правила формулювання контрольних запитань?
6. Як визначити критерії оцінювання контрольних запитань?
7. Які типи операторів використовуються в дослідницьких і інформаційних питаннях?

Тестові завдання

1. Що є основним об'єктом контролю у педагогічній діяльності викладача?
 - А) Студент
 - В) Навчальний матеріал
 - С) Професійні уміння та знання студента
 - D) Технічні засоби навчання
2. Який елемент не входить до структури контрольного запитання?
 - А) Об'єкт
 - В) Оператор
 - С) Передумови
 - D) Відповідь
3. Уточнюючі питання зазвичай:
 - А) Вимагають розгорнутої відповіді
 - В) Мають альтернативну відповідь «так» чи «ні»
 - С) Починаються з питальних слів «чому», «як»
 - D) Використовуються лише у творчих завданнях
4. Який оператор найчастіше використовується в дослідницьких питаннях?
 - А) «Що?»
 - В) «Чому?»
 - С) «Коли?»
 - D) «Хто?»
5. Яке правило формулювання контрольних питань є обов'язковим?
 - А) Питання повинне бути складним і багатозначним

- В) Питання повинне бути чітким і коректним
- С) Питання повинне містити декілька тем
- D) Питання повинне бути довгим і детальним

2. Практична частина

1. **Визначення об'єктів контролю**
 - Вибрати тему з вашої дисципліни.
 - Скласти перелік основних об'єктів контролю (поняття, уміння, навички).
2. **Розробка контрольних запитань**
 - Для кожного об'єкта скласти не менше трьох контрольних запитань різних типів (уточнюючі, що заповнюють, дослідницькі).
 - Використати оператори і навідні вимоги.
3. **Перевірка і рецензування**
 - Перевірити питання на відповідність правилам постановки (коректність, чіткість, альтернативність).
 - Визначити критерії оцінювання для кожного питання.
4. **Аналіз результатів**
 - Обговорити складнощі та особливості формулювання питань.
 - Внести корективи за результатами обговорення.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9 **Проектування тестового контролю**

Мета заняття: ознайомити студентів з особливостями тестового контролю в системі вищої освіти, розглянути переваги та недоліки тестування порівняно з традиційними методами контролю, ознайомити з основними характеристиками якісного тесту: валідність, надійність, репрезентативність, дискримінативність, навчити класифікувати тести за різними ознаками, ознайомити з алгоритмом розробки тестового матеріалу,

сформувати навички розробки тестових завдань різного рівня складності з урахуванням педагогічних вимог.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Вимоги сучасної вищої школи до тестового контролю: проблеми традиційних методів контролю, роль тестування у підвищенні об'єктивності оцінювання.

Поняття тесту та тестового завдання: структура тесту (інформаційна та операційна частини), еталони відповідей, відмінність тестів досягнень від психологічних тестів.

Функції тестового контролю: діагностична, навчальна, виховна.

Основні умови ефективної розробки тестових завдань: логічність, послідовність, уніфікованість, простота, відповідність термінології.

Рівні складності тестових завдань: від простого впізнавання до творчої діяльності.

Переваги і недоліки тестового контролю.

Вимоги до якості тестів:

- Валідність (функціональна, змістовна, прогностична).
- Надійність (стійкість результатів).
- Репрезентативність (відповідність вибірки тестових завдань змісту навчального матеріалу).
- Дискримінативність (здатність розрізняти рівні знань).
- Контрастність (змістовна і формальна).
- Простота і складність тесту.

Класифікація тестів за метою, видом контролю, об'єктом перевірки, рівнем засвоєння, формою відповіді тощо.

Алгоритм розробки тестового матеріалу: вибір змісту, форми завдань, розробка інструкції, апробація, обробка результатів, експертиза якості.

Вимоги до формулювання тестових завдань: чіткість, однозначність, уникнення підказок, правдоподібність варіантів відповідей, оптимальна форма запиту.

Класифікація складності тексту запитань і рекомендації щодо вибору конструкцій речень.

Процедура оцінювання результатів тестування: конвертація первинних балів у нормовану шкалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з теоретичним матеріалом теми.

Проаналізувати переваги та недоліки тестового контролю.

Ознайомитися з основними характеристиками якісного тесту.

Підготувати приклади тестових завдань різного рівня складності.

Вивчити класифікацію тестів за різними ознаками.

Ознайомитися з алгоритмом розробки тестового матеріалу.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
3. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Які основні проблеми традиційних методів контролю знань у вищій школі?
2. Що таке тест і тестове завдання? Яка їх структура?
3. Які основні функції виконує тестовий контроль?
4. Що таке валідність тесту? Які її види?
5. Що таке надійність і репрезентативність тесту?
6. Які вимоги висуваються до формулювання тестових завдань?
7. Які існують рівні складності тестових завдань?
8. Які класифікації тестів відомі?
9. Який алгоритм розробки тестового матеріалу?

Тестові завдання

1. Що з наведеного є основною перевагою тестового контролю?
 - А) Можливість оцінити знання великої кількості студентів за короткий час
 - В) Відсутність потреби у підготовці тестів
 - С) Повна відсутність випадкового вибору правильної відповіді
 - D) Розкриття процесу мислення здобувача
2. Валідність тесту — це:
 - А) Міра стійкості результатів тестування
 - В) Відповідність тесту меті вимірювання та змісту навчального матеріалу
 - С) Кількість завдань у тесті
 - D) Здатність тесту розрізняти рівні знань
3. Репрезентативність тесту означає:
 - А) Наявність у тесті лише простих завдань
 - В) Відповідність вибірки тестових завдань змісту навчального матеріалу
 - С) Здатність тесту давати однакові результати при повторних вимірах
 - D) Кількість правильних відповідей здобувача
4. Який рівень складності тестового завдання відповідає творчій діяльності студента?
 - А) Перший рівень

- В) Другий рівень
- С) Третій рівень
- D) Четвертий рівень

5. Яка з наведених вимог не є обов'язковою при формулюванні тестових завдань?

- А) Чіткість і однозначність формулювання
- В) Використання багатозначних термінів
- С) Уникнення підказок між завданнями
- D) Правдоподібність неправильних варіантів відповідей

2. Практична частина

1. Розробка тестових завдань

- Вибрати тему з вашої дисципліни.
- Скласти не менше 10 тестових завдань різного рівня складності (від 1-го до 4-го).
- Забезпечити відповідність завдань вимогам валідності, надійності та дискримінативності.

2. Аналіз тестових завдань

- Провести взаємооцінювання завдань у групах.
- Виявити можливі помилки: неоднозначність, підказки, надто прості або складні завдання.
- Внести корективи.

3. Складання інструкції до тесту

- Розробити чітку і зрозумілу інструкцію для студентів щодо проходження тесту.

4. Обговорення

- Обговорити труднощі і особливості розробки тестів.
- Визначити шляхи підвищення якості тестового контролю.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Проектування системи педагогічного контролю змістовного модуля дисципліни

Мета заняття: ознайомити здобувачів з сутністю педагогічної діагностики та її роллю у контролі навчального процесу, розглянути історичні, методологічні та практичні аспекти педагогічної діагностики в освіті, розкрити концепцію системно-діяльнісного підходу до організації педагогічного контролю, сформулювати навички проектування системи контролю навчальної діяльності студентів на рівні змістового модуля дисципліни, ознайомити з трьома основними етапами контрольної діяльності викладача: проектування, реалізація, аналіз, розвинути уміння формулювати мету, об'єкт, принципи, способи контролю та критерії оцінювання.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Педагогічна діагностика: історичні передумови, сучасний стан і проблеми впровадження в освітню практику.

Визначення педагогічної діагностики як системи технологій, методів і процедур для виявлення стану та результатів навчального процесу.

Роль педагогічної діагностики у забезпеченні об'єктивної інформації про навчальні досягнення, умови навчання, розвиток студентів.

Відмінність діагностики від традиційного контролю: комплексний аналіз результатів, динаміки і прогнозування.

Системно-діяльнісний підхід до контролю: розгляд контрольної діяльності як цілісної системи, що включає три етапи:

- Проектування системи контролю (контрольно-проектувальна діяльність).
- Реалізація контролю (контрольно-виконавча діяльність).
- Аналіз і корекція результатів (контрольно-аналітична діяльність).

Структура проекту системи контролю: мета, об'єкт, принципи, способи, дидактичні засоби, критерії оцінювання, організаційно-педагогічні умови, сценарій проведення.

Алгоритм дій викладача при розробці системи контролю на рівні змістового модуля дисципліни.

Значення рефлексії викладача та диференційованої допомоги студентам за результатами контролю.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАНЯТТЯ

Ознайомитися з поняттям і сутністю педагогічної діагностики та контролю.

Вивчити структуру та етапи контрольної діяльності викладача.

Проаналізувати приклади проектів систем контролю навчальної діяльності.

Підготувати опис змістового модуля дисципліни для розробки системи контролю.

Ознайомитися з методами і засобами контролю, що можуть бути застосовані у ВНЗ.

ПЛАН

1. Теоретична частина. Захист магістрантами ІНДЗ.
2. Практична частина.
3. Підсумки заняття

ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТІ

1.1 Викладачем організовується обговорення питань (проводиться контрольна робота, тестування), за якими здійснювалась підготовка до заняття.

Контрольні питання

1. Що таке педагогічна діагностика і яка її роль у навчальному процесі?
2. Які основні суперечності існують у сучасній педагогічній діагностиці в освіті?
3. У чому полягає відмінність педагогічної діагностики від традиційного контролю?
4. Що таке системно-діяльнісний підхід до педагогічного контролю?
5. Які основні етапи контрольної діяльності викладача?
6. Які складові має проект системи контролю змістового модуля дисципліни?
7. Які функції виконує кожен етап контрольної діяльності?
8. Як здійснюється аналіз і корекція результатів контролю?

2. Практична частина

1. Розробка проекту системи контролю
 - Обрати змістовий модуль дисципліни.
 - Визначити мету контролю та об'єкт контролю в межах модуля.
 - Обрати тип і вид контролю, методи, форми, засоби.
 - Розробити різноманітні дидактичні засоби контролю (завдання, тести, практичні вправи).
 - Визначити критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
 - Скласти сценарій проведення контрольного заняття.
- Проект системи контролю для модуля (обрати модуль самостійно)
Оцінити рівень знань студентів з модуля, вміння застосовувати алгоритми та розуміння принципів роботи з
- Об'єкт контролю: Знання та вміння студентів в обраній області.
- Методи контролю:
- Тестування (онлайн-тести)
 - Практичні завдання

- Проектна робота (створення навчального продукту)
- Критерії оцінювання:
- Тест: 20 запитань, максимальний бал – 20.
 - Практичне завдання: оцінка за критеріями (правильність, оптимальність, стиль коду) – максимум 30 балів.
 - Проектна робота: оцінка за критеріями (функціональність, документування, презентація) – максимум 50 балів.
- Приклади завдань:
- Тест: Виберіть правильні відповіді на питання щодо синтаксису мови програмування.
 - Практичне завдання: Напишіть програму, яка реалізує алгоритм сортування масиву.
 - Проект: Розробіть просту гру на основі отриманих знань (наприклад, гру "Хрестики-нулики").

Проект системи контролю для модуля "Соціологія"

Мета: Оцінити знання студентів з основ соціології, вміння аналізувати соціальні явища та використовувати соціологічні методи дослідження.

Об'єкт контролю: Рівень знань та аналітичні здібності студентів.

Методи контролю:

- Тестування (письмові тести)
- Аналітичні роботи (дослідження)
- Презентації (групові проекти)

Критерії оцінювання:

- Тест: 15 запитань, максимальний бал – 15.
- Аналітична робота: оцінка за структуру, аргументацію, використання джерел – максимум 40 балів.
- Презентація: оцінка за зміст, візуалізацію, вміння відповідати на запитання – максимум 45 балів.

Приклади завдань:

- Тест: Визначте, які з наведених понять є основними в соціології.
- Аналітична робота: Проведіть дослідження на тему "Вплив соціальних мереж на молодь".
- Презентація: Підготуйте групову презентацію на тему "Соціальні зміни в Україні за останні 10 років".

Проект системи контролю для модуля "Фінансовий облік"

Мета: Оцінити знання студентів з фінансового обліку, вміння вести облік та аналізувати фінансові звіти.

Об'єкт контролю: Знання та практичні навички в області фінансового обліку.

Методи контролю:

- Тестування (письмові тести)
- Практичні завдання (облік операцій)
- Кейс-стаді (аналіз фінансової ситуації)

Критерії оцінювання:

- Тест: 10 запитань, максимальний бал – 10.
- Практичне завдання: оцінка за точність, повноту, правильність ведення обліку – максимум 30 балів.
- Кейс-стаді: оцінка за аналіз, рекомендації, оформлення – максимум 60 балів.

Приклади завдань:

- Тест: Виберіть правильні відповіді на питання про облікові принципи.
- Практичне завдання: Ведіть облік господарських операцій за місяць для вигаданої компанії.
- Кейс-стаді: Проаналізуйте фінансовий звіт компанії та підготуйте рекомендації щодо покращення фінансової ситуації.

2. Реалізація проекту (моделювання)

- Провести симуляцію контрольного заходу (у групі або парі).
 - Забезпечити інформування студентів про мету, час і критерії оцінювання.
 - Відпрацювати процедури спостереження, оцінювання та фіксації результатів.
- ## 3. Аналіз і корекція
- Проаналізувати отримані результати (на основі моделювання або реальних даних).
 - Визначити причини можливих помилок і недоліків.
 - Запропонувати заходи щодо удосконалення системи контролю.

3. Підсумки заняття

Підведення підсумків заняття передбачає оцінку:

- ступеня й рівня підготовки групи й окремих студентів до заняття (шкала оцінювання: не підготовлені, підготовлені частково, підготовлені);
- активності при виконанні завдань на занятті (кількість студентів, що брали участь у виконанні завдань);
- правильності виконання завдань (загальна кількість студентів, що виконали завдання без помилок);
- виставлення заліку за підсумками роботи студентів, що виконали завдання і прийняли участь в обговоренні;
- видачу додаткових індивідуальних завдань студентам, які не одержали заліку.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко, А. В. В поисках образовательных технологий : [использование Дальтон-технологии обучения] / А. Авраменко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2012. – № 11. – С. 25–26.
2. Адамчук, В. Сучасні педагогічні технології навчання / В. Адамчук, А. Дубенчук // Школа. – 2013. – № 5. – С. 42–47. – Бібліогр.: 8 назв.
3. Бажора Ю. І., Чернецька О. В. Сучасні технології навчання //Одеський медичний журнал № 4 (120), 2010. С. 33-37
4. Биков, В. Ю. Особливості переходу до активного використання комп'ютерних технологій : [запровадження новітніх ІКТ в освітній процес] / Валерій Биков // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2012. – № 1. – С. 30–33.
5. Гуревич Р. С. Інноваційні технології у закладах вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми:* зб. наук. пр. Вип. 51. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. С. 11–15.
6. Гаврилюк, Г. М. Метод проектів у навчально-виховній діяльності учнівської молоді: ретроспективний огляд / Гаврилюк Г. М. // Пед. альманах : зб. наук. пр. / Комун. вищ. навч. закл. «Херсон. акад. неперерв. освіти» Херсон. облради. – Херсон : Херсон. акад. неперерв. освіти, 2013. – Вип. 17. – С. 57–62. – Бібліогр.: 6 назв.
7. Голубнича, Л. О. Розвиток педагогічних технологій у дидактичній науці / Л. О. Голубнича // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : Щедра садиба плюс, 2014. – Вип. 45. – С. 14–23. – Бібліогр.: 10 назв.
8. Дичківська, І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., допов. – Київ : Академвидав, 2012. – 349 с. – (Серія «Альма-матер» : серію засновано в 1999 р.). – Бібліогр.: с. 345–349.
9. Ігнатович, О. Теоретико-методологічні основи педагогічної інноватики / Олена Ігнатович // Навчання і виховання обдар. дитини: теорія та практика : зб. наук. пр. / Ін-т обдар. дитини НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Київ : Ін-т обдар. дитини НАПН України, 2013. – Вип. 2. – С. 94–104. – Бібліогр.: 14 назв.
10. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
11. Кадемія М. Ю., Євсюкова Л. С., Ткаченко Т. В. Інноваційні технології навчання: словник-госарій: навчальний посібник для студентів, викладачів. Львів: СПОЛОМ, 2011. 196 с.
12. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-

технічної), фахової передвищої та вищої освіти / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельников, М. В. Стрельников. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с.

13. Пасічник О. О. Сучасні технології навчання як засіб самореалізації студентів в освітньому середовищі ЗВО // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, Випуск 69'2019, С. 162-166

14. Сембрат, А. Л. Методичні засади використання сучасних педагогічних технологій у вищій школі : [осн. етапи розвитку та становлення поняття «педагогічні технології»] / А. Л. Сембрат, Ю. М. Багно // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Пед. науки / [Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка»]. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – № 22, ч. 3. – С. 200–211. – Бібліогр.: 12 назв.

15. Сембрат, А. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку педагогічної технології / А. Сембрат, Л. Потенко // Труд. підгот. в рідній шк. – 2014. – № 5. – С. 41–46. – Бібліогр.: 9 назв.

16. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.

17. Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання : наук.-допом. бібліогр. показч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Філімонова Т. В., Тарнавська С. В., Орищенко І. О. та ін. ; наук. консультант Антонова О. Є. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ, 2015. – 377 с.

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Бакатанова Вероніка Борисівна

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні рекомендації до практичних занять
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної
форм здобуття освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 25.06.2025. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,0. Обсяг 0,715 Кб. Зам. № 265/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна